

Socialdemokraterna

FÖR HELA

VÄSTMANLAND

Politiskt förord.....	2
Kompetens för framtiden.....	3
Bättre arbetsmiljö och lönevillkor	3
Fler ska få möjlighet till vidareutbildning och kompetensutveckling	4
Ett hållbart arbetsliv	4
Uppdrag	5
Framtidens hälso- och sjukvård	6
Jämlik och nära vård.....	6
Vård ska ges i tid.....	8
Bekämpa psykisk ohälsa.....	9
Tandhälsa	10
Uppdrag	11
Region Västmanland – en region för hållbar tillväxt.....	12
Kultur, folkbildning och idrott – för ett levande Västmanland.....	13
En klimat- och miljösmart region	14
Kollektivtrafik.....	15
Uppdrag	16
En effektiv verksamhet av god kvalitet	16
Ekonomi.....	17
Uppdrag	18
Socialdemokraternas förslag till fullmäktiges beslut.....	23

Politiskt förord

Region Västmanlands verksamhet är oerhört viktig för alla som bor här. Vi Socialdemokrater har under många år arbetat med att se till att vår verksamhet håller hög kvalitet i jämförelse med andra, inom många områden har vi lyckats bra. Vi har en sjukvård med goda medicinska resultat. Vi har kortare väntetider än de flesta. De senaste årens starka ekonomiska resultat ger oss ett utrymme för att göra ekonomiska satsningar inom prioriterade områden. Men styrkepositionerna urholkas av försämrad ekonomiskt läge och ogenomtänkta politiska reformer.

Den ekonomiska situationen som präglar hela världsekonomin slår hårt mot Region Västmanland, likväl som länets medborgare. Den nytilträdna moderatledda regeringen med stöd av Sverigedemokraterna har valt att inte kompensera regionerna för ökade kostnader. Det går inte att bortse från utmaningarna vi står inför. Men vi är övertygade om att det går att förbättra och utveckla verksamheten ytterligare även i ekonomiskt besvärliga tider. Vi kan förbättra sjukvårdens kvalitet och tillgänglighet, bli en attraktivare arbetsgivare och se till att kollektivtrafiken är trygg och pålitlig, var du än bor i Västmanland.

Personalen i Region Västmanland är vår viktigaste tillgång. Att värna personalen och deras arbete är prioritet under kommande år. Genom satsningar vill vi rekrytera och behålla skicklig personal, minska beroendet av hyrpersonal och på så vis korta väntetiderna till vården.

Regionens andra huvudområde är regional utveckling. Vi ser Västmanland som ett län med goda möjligheter att ta täten i den gröna omställningen. Det skulle innebära fler attraktiva jobb och en ökad ekonomisk tillväxt. Regionen ska vara en föregångare i övergången till förnybar energi genom investeringar i laddstolpar och solceller. Regionen samverkar med näringslivet i arbetet med omställning och kompetensförsörjning.

En god infrastruktur är ett fundament för ett fungerande län. I nuläget finns det för många resenärer på våra perronger som väntar på tåg som ställs in. Vi driver på satsningar för högre pålitlighet, tillgänglighet och för att fler ska vilja välja kollektivtrafiken.

Vårt mål är en region där människor känner sig trygga, där de har tillgång till god vård, utbildning och arbete. Tillsammans kan vi bygga en stark och hållbar framtid för oss alla.

Kenneth Östberg (S)

Ulrika Spårebo (S)

Karolina Myllergård (S)

Kompetens för framtiden

Region Västmanlands största utmaning är kompetensförsörjning. Genom ett strukturerat arbetssätt identifieras kompetensbehov och insatser prioriteras för att stärka regionens gemensamma kompetenssammansättning. Hälso- och sjukvården står inför den största utmaningen då majoriteten av bristkompetenserna återfinns där. Den demografiska utvecklingen är en försvårande faktor när färre ska ta hand om och försörja fler. En högre andel av befolkningen kommer att behöva vård när alltfler lever längre.

Konsekvenserna av de senaste årens arbetssituation under pandemin har haft en påverkan på regionen som arbetsgivare på flera sätt. Den långvarigt höga arbetsbelastningen och varierande möjlighet till återhämtning riskerar att leda till ökad ohälsa, sjuknärvaro och långtidssjukfrånvaro.

För att minska sjukfrånvaron och nå målet om en stabil och låg nivå av sjukfrånvaro måste vi vidta åtgärder som är kopplade till framgångsfaktorerna för en hälsofrämjande arbetsplats. Utmaningarna inom olika verksamheter i regionen varierar, så det kommer att krävas riktade insatser baserade på identifierade behov och förutsättningar för varje verksamhet. Det är också viktigt att beakta och analysera behov och förutsättningar med tanke på jämställdhet och jämlikhet för att identifiera eventuella skillnader i arbetsmiljö och ohälsa som kan påverka den arbetsrelaterade ohälsan.

Bättre arbetsmiljö och lönevillkor

Fler behöver söka sig till vården istället för från. Ska vi lyckas med det behöver medarbetarnas arbetsmiljö och lönevillkor förbättras. Alla Region Västmanlands medarbetare ska ha konkurrenskraftiga löner. Med det som utgångspunkt ska en kartläggning genomföras och handlingsplaner tas fram med berörda fackförbund. Vi vill också att Region Västmanland hittar ett tydligt, långsiktigt och hållbart system för att kompensera vidareutbildning, erfarenhet och mentorskap. Många medarbetare i Region Västmanland har fysiskt och psykiskt tunga arbeten. Därför är det extra viktigt att regionen ger medarbetarna goda möjligheter till friskvård.

Att värdera alla yrkesgrupper inom vården lika högt är inte bara rättvist, utan också en nödvändighet för att skapa en effektiv hälso- och sjukvård. Socialdemokraterna kommer inte göra någon skillnad på yrkestitel vid obekvämt arbetstid och OB-ersättning. Detta tydliga budskap kommer att bidra till en arbetsmiljö där all personal, oavsett yrkesroll, känner sig respekterade och uppskattade. Genom jämlikhet och inkludering som kan vi förbättra patientvården och ge bästa möjliga vård till alla som behöver det.

Att kraftigt minska beroendet av hyrpersonal och nå det nationella målet om 2% är en viktig prioritering för oss socialdemokrater. Detta är avgörande för att säkerställa kontinuitet i vårdtagarnas behandling, förbättra arbetsmiljön för personalen och säkra en hållbar kompetensförsörjning på sikt.

Fler ska få möjlighet till vidareutbildning och kompetensutveckling

Om Region Västmanland ska vara en attraktiv arbetsgivare måste det finnas goda utvecklings- och karriärmöjligheter för alla medarbetare. Alla medarbetare som vill kompetensutvecklas och vidareutbilda sig ska uppmuntras att göra det.

Fler medarbetare ska ges möjlighet att med stöd av Region Västmanland vidareutbilda sig inom sitt yrke eller till ett annat vårdyrke.

För att säkra att Region Västmanland har tillräckligt antal medarbetare i framtiden måste regionen jobba långsiktigt och brett med kompetensförsörjningen. Det ska vara attraktivt för studenter ska göra sin verksamhetsförlagda utbildning i Region Västmanland. Det är också viktigt att fler skolungdomar får möjlighet att besöka och testa på vår verksamhet genom sommarjobb eftersom att det kan bidra till intresse för yrken i regionen på sikt. Av vikt är också att satsa på att stärka ledarskapet i regionen för att åstadkomma en god arbetsmiljö där människor vill stanna kvar.

Ett hållbart arbetsliv

Att fler arbetar heltid är en viktig fråga för välfärden men också för den enskilde då det påverkar både inkomst och kommande pension. Att regionens anställda arbetar heltid är en förutsättning för att vi ska klara av bemanningen av verksamheten. Alla Region Västmanlands medarbetare har rätt att arbeta heltid och så många som möjligt ska vilja och orka göra det. Idag är det många som säger sig inte orka arbeta heltid i vården, det finns också en risk att många helt enkelt väljer att arbeta med annat än inom just hälso- och sjukvården. Som arbetsgivare har vi ett stort ansvar i att se till att alla medarbetare har en arbetsmiljö som medverkar till att man väljer att arbeta hos oss i många år.

Uppdrag

- Under planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder arbeta för att regionen får ner sjukfrånvaron till i nivå med rikssnittet.
- Region Västmanland erbjuder från och med 2024 arbetskor till samtlig hälso- och sjukvårdspersonal, inklusive personal inom kök och städ.
- Under planperioden ska kostnaden för hyrpersonal inte överstiga 2 %.
- Under planperioden ska ytterligare 40 miljoner satsas på personalens möjligheter till vidareutbildning.
- Under 2024 uppdras åt regionstyrelsen att ta fram ett åtgärds paket för att öka tryggheten och säkerheten för personal och patienter.

Framtidens hälso- och sjukvård

Västmanland är med sina drygt 280 000 invånare en av Sveriges mindre regioner, men med en positiv befolkningsutveckling. Regionen möter i likhet med Sverige i övrigt en åldrande befolkning och en demografi där tonvikten allt tydligare förskjuts mot stora städer. Vårt län karaktäriseras av sina högteknologiska industrier vars framtida utveckling kommer att vara av yttersta vikt för regionens skattekraft och intäktsutveckling. Det ekonomiska läget och den demografiska utvecklingen med ett allt större gap mellan behov och resurser innebär också att vi måste ta tillvara på framtidens forskning, innovation och teknisk utveckling för att nya läkemedel, vårdmetoder och medicinsk teknik ska komma samhället till del.

Med ett aktivt strategiarbete, god framförhållning och genomtänkta vägval kan regionen ta tillvara framtidens möjligheter och teknologiska framsteg inom hälso- och sjukvårdsområdet för att vara redo för dess utmaningar i tid. Framtidens hälso- och sjukvård handlar om att bygga in långsiktighet och hållbar utveckling i regionens strategiska planering utifrån fakta och omvärldsspaning. I enlighet med framtidens behov och för att säkerställa långsiktig hållbar utveckling, är det viktigt att behålla samtliga sjukhus i Västmanland under offentlig regi.

Jämlik och nära vård

Omställningen till framtidens nära vård enligt ”Program Nära vård” berör hela hälso- och sjukvården. Målet är att skapa en resurseffektiv och bättre koordinerad vård som präglas av helhetssyn och kontinuitet, där patientens och närståendes kunskap tas tillvara. Den viktigaste delen i omställningen är att säkerställa en välfungerande primärvård i linje med den nationella inriktningen, där alla på sikt ska få en fast läkarkontakt. För att åstadkomma detta i regionen behövs en ambitionshöjning och en stegvis utveckling.

Specialistsjukvården måste hitta nya arbetssätt som kan förbättra och effektivisera omhändertagandet av patienter med kroniska sjukdomar i omställningen till nära vård. Med rätt insatser i öppenvård och i patientens hem, kan försämring av patientens tillstånd undvikas eller fångas tidigt vilket kan förebygga inläggning och även onödiga återinläggningar på sjukhus. Det kräver ett gott samarbete med primärvård och kommunal vård, samt ökade mobila resurser. Patienter ska genom ett gott samarbete vid utskrivningsprocessen från slutenvården ha en trygg och säker hemgång.

En viktig del i omställningen handlar om ett förändrat förhållningssätt, där vården behöver bli mer personcentrerad. Det innebär att se den enskilda personen; att involvera och anpassa efter individens behov och förutsättningar. Införande av

patientkontrakt är en del i vårdens personcentrering. En annan del är att följa och ta del av de möjligheter som finns inom medicinteknik, där patienten med stöd av hjälpmedel för egenvård kan få mer ansvar och kontroll över sin egen vårdssituation. Digitala verktyg som hjälper till att ställa diagnos och hänvisa patienter till rätt vårdinstans. Möjlighet till egenvård även av mer allvarliga sjukdomstillstånd samt utökat stöd med hjälp av digital stöd i hemmet kommer bidra till omställningen, underlätta för patienterna och samtidigt leda till en effektivare användning av våra resurser.

Den digitala ingången till 1177 Sjukvårdsrådgivningen ska vara det självklara valet för medborgarna och den behöver vara tillgänglig dygnet. Parallellt bör man se över hur servicen till icke-digitala invånare kan säkerställas. Införandet av regionens journalsystem i länets kommuner ger möjligheter till ett enklare och säkrare informationsutbyte, vilket är en förutsättning för omställningen till framtidens nära vård.

Vi måste fortsätta det viktiga arbetet med att säkerställa att vården fungerar även under svåra situationer, liksom den under pandemin. Tillgången till läkemedel, skyddsmateriel och annan utrustning som är nödvändig för att klara vårdens uppdrag måste säkras. Läget under inledningen av pandemin och även under den materielkris regionen befann sig i för ett antal år sedan ska förebyggas och undvikas.

Den kanske enskilt viktigaste frågan för att klara framtidens hälso- och sjukvård är att vi väsentligt förbättrar samarbetet med andra aktörer och då inte minst länets kommuner. Det är också helt nödvändigt att samarbetet mellan regionens olika verksamheter fungerar väl. Att samarbetet fungerar gynnar naturligtvis de som är i behov av våra tjänster men kommer också leda till ett betydligt bättre nyttjande av våra gemensamma resurser. Till exempel ska tillgängligheten till ungdomsmottagningar vara god i hela länet.

Ett område där vi kan göra betydligt mer är i vårt hälsofrämjande och förebyggande arbete. En insats Socialdemokraterna vill se är att öka antalet hälsosamtal för 50-åringar på länets vårdcentraler. Även föräldrastödsutbildningar är ett gott exempel på förebyggande verksamhet. Ett gemensamt och strategiskt förebyggande arbete tillsammans med länets kommuner är en viktig faktor för att undvika att västmanlänningarna allt för tidigt behöver ta hälso- och sjukvårdens resurser i anspråk.

Oavsett vem som söker vård ska bemötandet vara gott, alla ska känna sig trygga i kontakt med Region Västmanland. För att nå dit behövs ökad kunskap om bemötande av patienter med olika upplevelser och bakgrunder. Det kan handla om att förstå och känna till olika funktionsnedsättningar, kulturella perspektiv och

identitetsyttringar. Därför är det också viktigt att vi är lyhörda och inlyssnande och ger möjlighet till dialog med olika patientgrupper.

För att kunna bedriva en god och tillgänglig hälso- och sjukvård krävs ändamålsenliga lokaler. Det är viktigt att regionen har en helhetsbild över den framtida strategiska fastighetsutvecklingen och de investeringar som krävs, både i det befintliga fastighetsbeståndet och behovet av nya lokaler. En reviderad lokalförsörjningsplan för sjukhuset i Köping ska tas fram.

Vård ska ges i tid

I Sverige är oftast den medicinska kvaliteten på sjukvården mycket hög. Problemet för många patienter är snarare en alldeles för lång väntetid. I väntan på vård är det svårt att leva livet normalt och livskvaliteten blir lidande. Det är någonting politiken aldrig får ta lätt på. Väntetiden kan bli betydligt kortare. Här i Västmanland finns goda förutsättningar för att nå Sveriges kortaste väntetider.

Idag står vi oss väl i kötid till många behandlingar i jämförelse med andra regioner. Det är tack vare ett långsiktigt och strategiskt arbete under åren med Socialdemokraterna i makten. Därför har Socialdemokraterna nu ambitionen att ha de kortaste väntetiderna i landet. Som patient ska du alltid veta vad nästa steg i din vårdplan är och du ska snabbt få en ny tid. Det är särskilt viktigt att göra vården mer sammanhållen för patienter med flera olika vårdkontakter och besvär. Patienter med flera vårdkontakter ska enkelt kunna ta del av en sammanhållen vårdplan.

En god hälsa i befolkningen är en av de avgörande faktorerna för tillväxt, välfärd och social hållbarhet. Det finns dock skillnader vad gäller befolkningens hälsa, såväl geografiska som mellan olika grupper i samhället. Även vårdkonsumtionen skiljer sig åt mellan kommuner och grupper. I arbetet för en god hälsa och för att utjämna skillnader krävs aktiviteter från många olika aktörer i samhället. Arbetet behöver ske på flera olika nivåer, arenor och, inte minst, i samverkan. Utgångspunkten är i det friska hos individen, där hälso- och sjukvården är en av flera arenor för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.

Tidig upptäckt av ohälsa och sjukdom är en vinst för både individen, hälso- och sjukvården och samhället i stort. Regionen behöver styras så att det blir möjligt med en fast läkarkontakt. Detta är särskilt viktigt för invånare med stora behov men också för att få kvalitet i det förebyggande arbetet. Även möjligheten att få en god långsiktig rehabilitering är en viktig för ett gott vårdförlopp.

Bekämpa psykisk ohälsa

Den eskalerande psykiska ohälsan utgör en av vårt samhälles främsta hälsomässiga problem. Ungdomar har drabbats särskilt hårt av denna ökning, men psykisk ohälsa berör människor i alla åldrar.

Det är särskilt viktigt att fånga upp de barn och ungdomar som mår dåligt i tid. Medborgarna bör känna sig trygga i att det finns en fungerande specialistvård genom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) som täcker hela länet. Tyvärr har Region Västmanland alltför långa väntetider, vilket måste åtgärdas.

Att införa vårdval inom BUP är inte lösningen på tillgänglighetsproblematiken. Det är felaktigt att tro att detta skulle leda till fler medarbetare och bättre tillgänglighet. Tvärtom skulle det försvåra den nödvändiga samverkan som krävs kring dessa barn och ungdomar. Istället ser vi ett ökat behov av samarbete mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

I kölvattnet av pandemin och den påtvingade isoleringen har ensamheten vuxit och vi har även observerat en stigande oro i samhället som helhet. För att effektivt hantera de utmaningar som den ökade psykiska ohälsan innebär måste Region Västmanland stärka sin psykiatri och minska väntetiderna både inom barn- och vuxenpsykiatri. Dessutom behövs en bättre samordning mellan regionen och kommunerna.

Frågan om psykisk ohälsa bland äldre hamnar ofta i skymundan. Var tredje kvinna och var femte man över 77 år uppger att de har besvär med ångest. Depression är så pass vanligt bland äldre att det kan sägas vara ett folkhälsoproblem. Effekterna av långvarig isolering under pandemin har bidragit till ökad ensamhet. Trots att många äldre människor lever med psykisk ohälsa visar undersökningar att de inte får adekvat hjälp. Äldre personer medicineras också i högre utsträckning än yngre med psykisk ohälsa.

Vi har tagit steg i rätt riktning genom inrättandet av äldrepsykiatriska mottagningen, men det är viktigt att vi har fortsatt fokus på gruppen äldre. Utmaningen för det förebyggande arbetet ligger i att identifiera äldre personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa, samt skapa förutsättningar för att motverka negativa konsekvenser av sociala förändringar och försämrad hälsa.

Hälso- och sjukvården är den viktigaste arenan för arbetet med att förhindra självmord och ett stort ansvar vilar på den psykiatriska vården. Varje självmordsförsök är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande och bakom handlingar finns alltid en komplex problematik. Trots det vet vi att vissa grupper är

mer drabbade än andra. Vårt samhälle måste våga prata mer om självmord och vilka förebyggande insatser som kan förhindra att det händer. Framöver ska mer fokus läggas på arbetet med att förebygga självmord tillsammans med länets kommuner. Ett särskilt arbete behöver göras med förebyggande insatser riktade mot män, HBTQIA+-personer och andra överrepresenterade grupper.

Tandhälsa

En god och jämlik tandhälsa får inte vara en klassfråga. En god munhälsa är viktigt både för att se bra ut i munnen samt för att motverka uppkomsten av andra sjukdomar. Det krävs ordentliga krafttag i arbetet för en jämlik munhälsa och därmed en god hälsa för alla invånare i Västmanland. Särskilt fokus ska läggas på att minska ojämlikheten i tandhälsa hos barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning samt äldre.

Vi kommer också att vara pådrivande för att tandvården på sikt ska införas i det nationella sjukvårdssystemet. Folktandvården ska fortsätta sitt uppdrag med att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. För att få en bättre munhälsa för dem med stort behov av tandvårdsinsatser vill vi se en utökad samverkan mellan folktandvården och kommunerna för att tidigt sätta in rätt åtgärder. Det kan till exempel handla om familjecentraler, förskolor och äldreomsorg. Idag är det stora skillnader i vilka som går till tandläkaren, även i gruppen unga vuxna där tandvården är avgiftsfri eller subventionerad.

Vi är stolta över att Västmanland under lång tid har hållit sig till referensprislistan inom Folktandvården. Vi anser att fortsatta avsteg från denna inte är nödvändiga och i förlängningen kommer riskera den jämlika tandvården.

Vi vill utjämna skillnaderna genom bättre kommunikation av avgiftsfriheten till unga vuxna. Under det sista året som tandvården är avgiftsfri ska alla 22-åringar kallas till en tandhälsokontroll.

Uppdrag

- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att arbetet med förflyttning mot nära vård framskrider och konkretiseras.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att åtgärder genomförs för att uppnå vårdgarantin.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser riktade mot målgrupper och geografiska områden som riskerar hög ohälsa.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa utveckling av befintliga familjecentraler och etablering av nya i områden med behov
- Under 2024 ska hälso- och sjukvårdsnämnden garantera en fast läkarkontakt för äldre och kroniker.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att läkarstödet till den kommunala hälso- och sjukvården ökar.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att antalet hälsosamtal för 50-åringar ökar.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att alla 22-åringar kallas till tandhälsokontroll.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa ett professionellt omhändertagande i den långsiktiga traumavården för personer utsatta för sexuellt våld.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att arbetet med långsiktig rehabilitering stärks.
- Under planperioden ska regionstyrelsen säkerställa att nödvändiga investeringar vid sjukhuset i Köping vidtas.
- Under 2024 ska regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden utreda och ge förslag på verksamhet som kan återtas i egen regi.

Region Västmanland – en region för hållbar tillväxt

För att skapa en hållbar tillväxt och utveckling behöver länet arbeta tillsammans. Västmanland ska vara en öppen och välkomnande region som är attraktiv för boende, företag och besökare. Västmanland ska också vara en socialt hållbar region med goda och jämlika livsvillkor, där människor lever ett gott liv med en god hälsa.

Region Västmanland har utmaningar med hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och en folkhälsa som är sämre än i riket i stort. Vi behöver öka jämlikheten och utjämna förutsättningarna. Goda kommunikationer och tillgång till utbildning på alla nivåer är avgörande för att minska arbetslösheten, ökar chanserna till arbete och omställning samt möjligheterna för näringslivet att rekrytera den kompetens som efterfrågas.

Fortsatt tillväxt och utveckling är en grundförutsättning för en bra kvalitet i välfärden. Men det kräver också ett ansvar för att utvecklingen sker på ett ansvarsfullt sätt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart.

Regionens uppgift är att stötta näringslivet så att fler företag kan skapas och växa här. På så vis stärks näringslivets innovationskraft och omställningen till en hållbar cirkulär ekonomi samtidigt som arbetslösheten motverkas. Regionen och näringslivet behöver tillsammans kraftsamla för att våra företag ska kunna växa med innovativa varor och tjänster både i och utanför Sverige. Detta måste ske på ett hållbart sätt utan att äventyra kommande generationers livsvillkor. Region Västmanland ska arbeta tillsammans med näringslivet och andra aktörer för stark och sund konkurrenskraft med schyssta villkor och ett hållbart arbetsliv.

Regionen har också ett viktigt uppdrag när det gäller länets kompetensförsörjning. Arbetsgivare ska i framtiden enklare hitta den kompetens som behövs medan den arbetssökande enklare ska kunna tillgodogöra sig rätt kunskaper. Det är nödvändigt för att Västmanland ska bli ledande i den gröna omställningen samt ha en stark välfärd.

Vi ser även ett behov av god samverkan i regionen för att höja utbildningsnivån i länet. Yrkesvux, gymnasie-, folk- och yrkeshögskoleutbildningar är viktiga utbildningsinstanser i syfte att öka utbudet och tillgängligheten, nå andra elevgrupper och i slutändan förbättra matchningen på arbetsmarknaden och pressa ner arbetslösheten.

Genom att tillsammans arbeta för att göra Västmanland till en mer attraktiv plats att bo och verka i kan vi skapa en hållbar framtid för oss alla. På så vis når vi också målen om ett välmående, tillgängligt och nyskapande Västmanland.

Kultur, folkbildning och idrott – för ett levande Västmanland

Kulturen är viktig för individens hälsa och välmående och stärker demokratin, sammanhållningen och tilliten till samhället. Den bidrar till att vidga våra perspektiv, få nya tankar och nya idéer. Därför ska alla i Västmanland, oavsett kommun eller kommunedel, kunna ta del av kulturen och delta i kulturskapandet. För att fler ska kunna ta del av länets utbud behöver fler kunna ta sig till de olika evenemangen runt om i länets kommuner. Här spelar kollektivtrafiken en viktig roll.

Barns och ungas rätt till kultur ska prioriteras. Därför vill vi arbeta för att öka barns och ungas möjligheter att ta del av och skapa konst och kultur. Barn och unga ska också ges möjlighet att visa upp den kultur de skapar, till exempel genom sitt deltagande i Ung Kultur Möts (UKM). Det är viktigt att fortsätta och utöka satsningar på läsfrämjande, vilket är grundläggande för barns och ungas möjligheter att fullt ut kunna tillgodogöra sig utbildning och bildning.

Kultur bidrar till välmående och hälsa för människor i alla åldrar. Deltagande i kulturen kan också motverka den ofrivilliga ensamheten. Därför vill vi också öka äldres möjlighet att delta i och ta del av kulturen.

Kultur ger oss möjligheter till avkoppling, men är också en chans till utveckling. Investeringar i kultur kan skapa nya jobb i de kreativa näringarna. Det professionella kulturlivet, de utövande konstnärerna och civilsamhället är viktiga. Vi vill arbeta för att utveckla våra starka kulturinstitutioner, som till exempel Västmanlandsteater, Västmanlandsmusiken, Västmanlands läns museum. God tillgänglighet, jämställdhet och likabehandling är utgångspunkten när likvärdiga möjligheter till upplevelser, delaktighet och eget skapande säkerställs.

För oss socialdemokrater är det självklart att värna folkbildningstanken. Folkbildningen är en central del i vår politik för bildning, utbildning, demokrati och kultur – därför ska vi även fortsättningsvis säkerställa stödet till folkbildningens aktörer i länet. Den regiondrivna Tärna folkhögskola ger möjlighet för såväl västmanlänningar som andra att ta del av både bildning och utbildning. Vi socialdemokrater ser att både möjligheten till bildning och personlig utveckling samt möjligheten till att tillgodogöra sig ny utbildning och yrkeskunskap är väsentliga delar i folkhögskolans verksamhet.

Socialdemokraterna vill att alla ska ha möjlighet att delta i idrottsrörelsen och på detta på sina egna villkor. I vårt Sverige ska alla ha en rik fritid. Alla barn och unga ska ha rätt att delta i föreningslivet oavsett föräldrarnas inkomst. Avgifterna ska därför vara låga. Alla ska kunna delta oavsett kön, könsidentitet, ålder, etnicitet, religion, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

Sverige är ett starkt idrottsland. Var tredje vuxen är medlem i en idrotts- eller friluftslivsorganisation. Var femte vuxen gör frivilliga insatser. Det skapar ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige. Idrottsrörelsen lär ut föreningskunskap och hur demokratin fungerar i praktiken. Därutöver bidrar den till ökad folkhälsa.

Vi strävar efter ett föreningsliv utan fördomar och diskriminering, där alla kan växa och utvecklas i en trygg miljö och där idrottsutövandet bygger på lust och glädje. Där det är roligt att träna, tävla och röra på sig – idrotten ska få oss alla att må bra.

En klimat- och miljösmart region

Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för alla beslut som fattas inom Region Västmanland. Regionen ska ta en ledarroll i klimatomställningen. Det handlar om att stötta den gröna omställningen och aktivt driva miljöfrågorna både i den egna verksamheten och inom ramen för externa samarbeten. Det innebär att verksamheterna ska bedrivas resurseffektivt med fokus på att kraftigt minska sin miljö- och klimatpåverkan.

Exempel på åtgärder är minskad klimatpåverkan från inköp av produkter och tjänster, minskad kemikalie- och antibiotikaanvändning inom hälso- och sjukvården, och att maten som serveras i regionens verksamheter ska vara giftfri och klimatsmart.

Upphandling är ett viktigt verktyg för att stimulera användning och utveckling av förnybar energi, energieffektivisering och förbättrade transporter. Arbetet med att energieffektivisera byggnader utifrån fastställda hållbarhetskrav ska fortsätta.

Det är viktigt med en bra grund för infrastrukturen i Västmanland där sjöfart, väg, järnväg, flyg och datakommunikation utvecklas och kompletterar varandra. Effektiva och samordnade lösningar för godstrafiken både på land och vatten är ett viktigt mål för utveckling av transporter, men även för att bidra till en omställning till klimatsmarta trafiklösningar.

Utöver kollektivtrafik för hållbart resande ska regionen också vara drivande i arbetet med att öka utbygganden av antalet laddstolpar för snabbladdning i länet. Region Västmanland ska arbeta för att hela länet har tillgång till snabbt bredband genom att driva på arbetet med fiberutbyggnad. Det är viktigt för utvecklingen av hela länet. Att regionen är med och driver digitaliseringen är viktigt för att klara av omställningen till morgondagens arbetsmarknad och tillvarata möjligheter till innovationer och utveckling genom grön tillväxt, och underlätta snabbare klimatomställning i näringslivet

Västmanland har generellt ett behov av ökad kraftförsörjning även om det skiljer sig åt mellan länets kommuner. Samverkansarbete kring detta är viktigt för att kunna

möta behoven, men också det lokala fokuset är väsentligt. Genom att använda solceller på nya byggnader kan region Västmanland bidra till en hållbar energiproduktion. Genom att göra detta kan regionen minska sitt beroende av fossila bränslen, sänka sina koldioxidutsläpp och samtidigt främja hållbar utveckling, ökad energiproduktion och ekonomisk tillväxt.

Kollektivtrafik

Vi vill att fler väljer att åka med kollektivtrafiken och det är möjligt när resandet är smidigt och tiderna hålls. Genom en utbyggnad av kollektivtrafiken kommer det kollektiva resandet att passa fler människors vardag. En säker, bekväm och tillgänglig kollektivtrafik är avgörande för ett hållbart samhälle och för att fler ska kunna ta sig till arbete eller studier. Resandet ska vara tryggt och säkert för både resenärer och personal.

En fortsatt utbyggnad av kollektivtrafiken genom fler turer och tätare avgångar möjliggör både arbetspendling och resor till kultur- och fritidsaktiviteter. Många arbetar och studerar utanför länet vilket innebär att pendlingsmöjligheter över länsgränsen också behöver utvecklas och tider anpassas till trafik i andra län. Det ska vara möjligt att resa från alla länets kommuner till och från Västerås på en timme.

Därför är det viktigt med fortsatta satsningar på tätare turer med bussar och tåg. Ett exempel är Bergslagspendelns tågsträckning till Fagersta och tillskapande av mötesspår Ramnäs–Brattheden. Vi ska även fortsätta satsningarna på övrig regional tågtrafik. För oss socialdemokrater är det viktigt att hela länet har möjlighet att växa och utvecklas. När samhället förändras måste kollektivtrafiken anpassas för att möta de nya behoven. På flera platser i länet sker expansion av företag och nya bostadsområden växer fram. Ett exempel är behovet av goda kollektivtrafikförbindelser till Finnsletten i Västerås.

När det gäller den kommersiella tågtrafiken på Mäljarbanan mellan Stockholm och Västerås så finns stora brister i leveransen med många inställda avgångar och operatören har inte levererat vad som utlovats. För att få till en kvartstrafik under högtrafik mellan Västerås och Stockholm bör Region Västmanland söka egna tåglägen, i likhet med vad som görs på sträckan mellan Uppsala, Sala, Västerås och Norrköping. Detta för att resenärerna behöver en bättre och mer pålitlig framförhållning likväl som ökad tillgänglighet på sträckan.

Det nya universitetet i länet leder till en ökning av antalet studenter, vilket är positivt för länets utveckling. Det ställer också krav på oss som region, till exempel när det

gäller tillgång till bostäder och möjlighet att resa. För att underlätta för studenter att resa kollektivt i länet ska studentrabatter införas på våra bussar.

För oss socialdemokrater är det en viktig jämlikhetsfråga att skolelever ska kunna åka avgiftsfritt med buss under sommarloven, för att på så sätt enkelt kunna ta sig till olika aktiviteter i länet. Om fler yngre väljer att åka kollektivt skapas tidigt positiva mönster för hållbart resande.

Uppdrag

- Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden i samverkan med andra aktörer verka för en ökad utbyggnad av bredband och för en ökad användning av digitala tjänster i Västmanlands län.
- Regionstyrelsen ska säkerställa att laddstolpar ska finnas vid samtliga sjukhus vid planperiodens slut.
- Under 2024 ska kollektivtrafiknämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna till införande av studentrabatt, avgiftsfritt sommarlovskort samt avgiftsfria resor med kollektivtrafiken screeningverksamhet.
- Under planperioden satsar vi 1 miljon per år för läsfrämjande insatser inom ramen för den regionala biblioteksverksamheten.
- Under planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder säkerställa att all verksamhet kan bedrivas även vid särskilda händelser och höjd beredskap.
- Vid alla nybyggnationer ska möjligheterna till att bygga solceller prövas.

En effektiv verksamhet av god kvalitet

God tillgänglighet skapar förtroende och trygghet, men det krävs också att vården är av god kvalitet och smidigt utformad, bland annat med välfungerande e-tjänster. Detta är utgångspunkter i de förbättringsarbeten som bedrivs för att korta väntetider som är för långa och öka tillgängligheten där den behöver förbättras. Fokus har ökat på flöden där hälso- och sjukvården utformas så att kompetensen hos både patient och vårdpersonal tas tillvara optimalt.

Arbetet med ständiga förbättringar av tjänster och arbetssätt ska fortsätta. Utvecklingsinsatser som utgår från patientfokus, helhetssyn och ökad flödeseffektivitet ska prioriteras så att invånarna erbjuds tjänster av rätt kvalitet på effektivast möjliga sätt. Det kräver prioriteringar och vid behov omfördelning mellan verksamheter och vårdnivåer. Det kräver även omfördelning från reaktiva till proaktiva insatser av både främjande och förebyggande karaktär. Dessutom behövs metodutveckling för att finna arbetssätt som värnar om att bibehålla hälsan och senarelägga ohälsodebuten.

Nya arbetssätt som är långsiktigt hållbara ska prövas, utvecklas och följas upp för att säkerställa att en reell förbättring och effektivisering skett.

Ekonomi

Trots starka ekonomiska resultat i regionen de senaste åren väntas nu två ekonomiskt besvärliga år. Region har för 2023 ett prognosticerat negativt resultat på 982 miljoner kronor. De ekonomiska utmaningarna är en konsekvens av generella kostnadsökningar och att inflationen bidrar till ökade kostnader för pensioner.

År 2023 ökar pensionskostnaderna med 690 miljoner kronor och ytterligare pensionskostnader är att vänta 2024. År 2025, när pensionskostnaderna bedöms vara tillbaka på en mer normal nivå, räknar man med ett resultat på 216 miljoner vilket motsvarar 2 procent av skatter och bidrag. Å andra sidan måste regionen enligt balanskravsreglerna återställa underskottet för året 2023 och 2024 inom 3 år. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd många år framöver inte minst genom att invånarna över 80 år blir allt fler.

Resultatet för Hälso- och sjukvårdsnämnden 2022 uppgick till -481 miljoner kronor vilket var bättre mot budgeterat. Däremot så visar 2023 på ett ökat underskott för nämnden på närmare -1030 miljoner kronor. Det är enligt vår uppfattning inte realistiskt att möta ett ökat underskott med skattehöjningar och väsentligt fler medarbetare. Det behövs en omställning av sjukvården med nya arbetssätt, nya digitala lösningar och ökad produktivitet. Det finns dock några åtgärder som skulle göra stor skillnad även på kort sikt och ett exempel är att minska kostnaden för inhyrd personal. Målet om att endast 2 % av personalkostnaderna ska bestå av inhyrd personal måste uppnås senast under 2024.

Uppdrag

- Under planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder säkerställa att förvaltningar och verksamheter kontinuerligt förbättrar och effektiviserar arbetssätt och tjänster för att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering.
- Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa åtgärder som över tid leder till ökad effektivitet och sänkt kostnadsutveckling i hälso- och sjukvården.
- Under planperioden ska regionstyrelsen säkerställa att det ställs krav på kollektivavtalsliknande villkor vid upphandlingar.
- Under 2024 ska Regionstyrelsen säkerställa att starta projektering och bygga ett parkeringshus på sjukhusområdet i Västerås.

Resultat					
	Utfall	Budget	Budget	Plan	Plan
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamhetens intäkter	2 343	1 833	1 870	1 907	1 945
Verksamhetens kostnader	-11 360	-11 125	-11 550	-11 899	-12 344
Avskrivningar	-341	-384	-402	-456	-487
Verksamhetens Nettokostnader	-9 358	-9 675	-10 082	-10 448	-10 886
Skatteintäkter	7 272	7 424	7 748	8 114	8 486
Generella statsbidrag och utjämning	2 454	2 477	2 636	2 672	2 746
Verksamhetens resultat	367	227	302	338	346
Finansiella intäkter	284	98	144	149	155
Finansiella kostnader	-1 021	-454	-509	-271	-276
Resultat efter finansiella poster*	-370	-129	-63	216	225

**Utfall 2022 motsvarar resultat efter finansiella poster inklusive realiserade vinster och förluster.
Resultat efter finansiella poster 2023-2024 motsvarar det budgeterade resultatet enligt balanskravet före ianspråktagande av avsättning i eget kapital.
Budgeterat resultat 2025-2026 motsvarar 2 % av skatter och generella statsbidrag (god ekonomisk hushållning)*

<i>Nettokostnadsutveckling</i>	<i>3,9%</i>	<i>3,4%</i>	<i>4,2%</i>	<i>3,6%</i>	<i>4,2%</i>
<i>Nettokostnadsutveckling 2022 beräknas utifrån utfall 2021.</i>					
<i>Nettokostnadsutveckling 2023 beräknas utifrån utfall 2022.</i>					

Resultat enligt god ekonomisk hushållning	195	198	208	216	225
---	------------	------------	------------	------------	------------

	327	271	-1	-1
--	-----	-----	----	----

Ramar				
<i>Regionersättning i miljoner kronor</i>	Budget	Budget	Plan	Plan
<i>Summa fördelat till förvaltningar och nämnder</i>	2023	2024	2025	2026
<u>Verksamhet under Regionstyrelsen</u>				
Fastighets- och serviceförvaltningen	23,2	23,7	23,7	23,7
Regionkontoret	257,1	259,5	259,5	261,4
<u>Verksamhet under nämnd</u>				
Hälso- och sjukvårdsnämnden	8 306,5	8 712,6	8 802,7	8 982,1
<i>varav Vårdval</i>	1 334,5	1 396,2	1 398,0	1 421,2
Regionala utvecklingsnämnden	161,6	166,7	166,7	167,9
Kollektivtrafiknämnden	351,3	362,3	362,3	364,8
<u>Övrigt</u>				
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli				
Patientnämnden inkl kansli	6,4	6,6	6,6	6,6
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	46,9	48,4	48,4	48,7
Revisionen	5,7	5,9	5,9	5,9
Summa fördelat till förvaltningar	9 158,7	9 585,7	9 675,8	9 861,2
Anslaget till regionstyrelsens förfogande	757,7	613,0	907,7	1 135,0
<i>varav statsbidrag</i>	442,5	332,1	302,3	309,7
SUMMA VERKSAMHET	9 916,4	10 198,7	10 583,5	10 996,2
Gemensamma kostnader och intäkter	-241,2	-116,2	-135,8	-110,5
SUMMA DRIFTBUDGET (nettokostnader)	9 675,2	10 082,4	10 447,6	10 885,7

Specifikation av anslaget till regionstyrelsens förfogande				
	Budget	Budget	Plan	Plan
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2023	2024	2025	2026
Omställning och kompetensutveckling	25,0	30,0	30,0	30,0
Personalpolitiska medel	4,0	9,0	15,0	15,0
Utökning kollektivtrafiken (MÅLAB mm)	30,0	32,0	32,0	32,0
Fastighetsomställningskostnader	20,0	20,0	20,0	20,0
Ökad hyra Sala (I ram 2024)	19,4			
Akutsjukhus Västerås Projektering/genomförande	36,0	36,0	44,0	47,0
Cosmics utvecklingsprogram	27,7	18,0	18,0	16,0
Lågtröskelmottagning	3,5	3,5	3,5	3,5
Tillnyktringsenhet	2,0	2,0	4,5	9,0
Nationella riktlinjer (GAP-analyser)	5,0	5,0	5,0	5,0
Forskning, innovation och kombinerade tjänster	10,0	10,0	10,0	10,0
Brandskyddsåtgärder	2,0	2,0		
Införande NetClean	1,0			
LSS			11,0	11,0
Bredband	3,0	3,0	3,0	3,0
Ökat friskvårdsbidrag (i ram 2024)	7,0			
Samordningsfunktion kulturskolor	0,4	0,4	0,4	0,4
Flygplats (till gem kostnader 2024)	15,0			
TBE-vaccination barn	4,0	4,0	4,0	4,0
Avveckling Salbergafonden			5,0	
Vaccin kikhosta gravida	1,0	1,0	1,0	1,0
Inköpsnämnden (i ram 2024)	2,2			
Primärvård	7,0	7,0	7,0	7,0
Generell välfärdssatsning		6,5	15,0	20,0
Satsning regionala biblioteksverksamheten		1,0	1,0	1,0
Avgiftsfri vård sexuellt våld		0,5	0,5	0,5
Summa övrigt	225,2	190,9	229,9	235,4
Förutsätter statsbidrag				
Kvinnorsjukvård, specialist- och primärvårdsverksamhet	25,7	20,0	20,0	
Psykisk hälsa (endast regionens del enligt SKR 2023)	37,5	37,5	19,7	
Kortare väntetider i cancervården	10,0	10,0	10,0	
Rehabkoordinatorer (generellt stb)	9,7	9,7	9,7	9,7
God och nära vård	184,7	80,5	80,5	
varav satsning på nytt personal och arbetsgivarprogram 4 mnkr 2024-2026				
varav ökad ambitionshöjning ST-läkare i primärvården 5,1 mnkr 2024-2026				
varav seniorhälsövårdsprogram 2 mnkr 2024-2026				
GNV-Ambulanssjukvård	2,5			
Civilt försvar	8,0	16,7	18,0	
Civilt försvar beredskapsläkemedel		13,3		
Ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	80,0	80,0	80,0	
varav ytterligare satsning på tillgänglighet BUP med 4 mnkr 2024-2026				
utöver det som i överenskommelsen är direkt styrt mot BUP				
Vaccination	13,0			
Återhämtningsbonus	9,0	9,0	9,0	
Flera vårdplatser	53,4	53,4	53,4	
Ökad läkarkompetens i äldrevården	9,0			
Fysisk aktivitet på recept		2,0	2,0	
Övriga statsbidrag				300,0
Summa statsbidrag	442,5	332,1	302,3	309,7
Summa reserverat	667,7	523,0	532,2	545,1
Egentligt oförutsett/budgeteringsmarginal	90,0	90,0	375,5	589,9
Summa till regionstyrelsens förfogande	757,7	613,0	907,7	1135,0

Förslag investeringsramar

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Inventarier och utrustning	226	261	218	525
Byggnadsinvesteringar	839	1 211	1 415	1 453
<i>varav akutsjukhus Västerås</i>	560	742	1 292	1 328
Investeringar totalt	1 065	1 472	1 633	1 978

Förslag låneramar

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026
Bankkontokredit	1 000	1 000	1 000	1 000
Låneram		1 400	2 900	4 500
Totalt	1 000	2 400	3 900	5 500

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026
Lån nyupptagna	0	800	900	1 100
Säkerhetsmarginal	0	600	600	500
Lånebehov	0	1 400	1 500	1 600

Prognos från SKR 2023-04-27

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter	7 448	7 748	8 114	8 486
Slutavräkning 2023	-24			
Inkomstutjämningsbidrag	1 398	1 465	1 533	1 605
Kostnadsutjämningsbidrag	59	51	52	54
Regleringsavgift	15	104	20	-33
Införandebidrag/tillägg	48	0	0	0
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	957	1 016	1 066	1 120
Summa skatter och statsbidrag	9 902	10 384	10 786	11 232

Socialdemokraternas förslag till fullmäktiges beslut

- Skattesatsen för den regionskatt som ingår i den preliminära inkomstskatten fastställs för år 2024 till 10,88 %.
- Ram om 5,9 miljoner kronor till revisorerna 2024 fastställs.
- Ram om 6,5 miljoner kronor till patientnämnden inklusive kansli 2024 fastställs.
- Ramen för 2024 års investeringar fastställs till 1 472 miljoner kronor.
- Planeringsunderlag för investeringar fastställs för 2025 till 1 633 miljoner kronor
- och för 2026 till 1 978 miljoner kronor.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att se över investeringsramarna och investeringsbehoven inför planperioden 2024 – 2026.
- Regionstyrelsen har rätt att bevilja externa investeringar utanför beviljade ramar under förutsättning att full kostnadstäckning finns för investeringen.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i enlighet med investeringspolicyn fastställa investeringsplanen för 2024.
- Regionstyrelsen har under planperioden rätt att nyupplåna, det vill säga öka regionens skulder under planperioden, till maximalt 4 500 miljoner kronor (exklusive bankkontokredit).
- Regionstyrelsen har under planperioden rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under planperioden.
- Bankkontokreditens storlek fastställs till maximalt 1 000 miljoner kronor.
- Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för 2024 samt planer för 2025 och 2026 fastställs.
- 2024 års ramar samt planer för 2025 och 2026 för nämnder och förvaltningar fastställs.
- 2024 års ramar samt planer för 2025 och 2026 för övrig verksamhet fastställs.

16. Budget för gemensamma kostnader och intäkter för 2024 samt planer för 2025 och 2026 fastställs.
17. Regionstyrelsen får i uppdrag att vid behov omfördela medel mellan de olika ramarna.
18. Regionstyrelsen får i uppdrag att fördela reserverade medel för satsningar till respektive verksamhet.
19. Regionstyrelsen får i uppdrag att fatta beslut om de medel som inte reserverats i anslaget till styrelsens förfogande.
20. Regionstyrelsen äger rätt att fördela ut tillkommande statsbidrag under året.
21. Regionstyrelsen får i uppdrag att se över driftsramarna inför planperioden 2024-2026.
22. Specificerade poster i anslaget till regionstyrelsens förfogande 2024 får, under förutsättning att de finns upptagna i respektive förvaltningsplan, ianspråkta av respektive nämnd i samband med fastställande av förvaltningsplan.

FULLMÄKTIGES BESLUT OM UPPDRAG

Socialdemokraternas förslag till fullmäktiges beslut

1. Uppdrag inom samtliga ansvarsområden fastställs.
2. Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska säkerställa att respektive förvaltning genomför och återrapporera uppdrag och måluppfyllelse.
3. Skattesatsen för den regionskatt som ingår i den preliminära inkomstskatten fastställs för år 2024 till 10,88 %.
4. Förslag till budget för 2024 och ramar för 2025-2026 fastställs.